

Akademik Benlik Kavramı Ölçeğinin "Rehberlik Servisleri İçin Online Karar Destek Sistemi" İle Değerlendirilmesi¹

Evaluation Of Academic Self-Concept Scale With "Online Decision Support System For Counseling Services"

Salman ÇAKIR*
Yunus Emre Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi

Ahmet TEKİN**
Fırat Üniversitesi

Özet

Türk Eğitim Sisteminde rehberlik ve psikolojik danışmanlık hizmetleri temelde; öğrencilerin kendilerini gerçekleştirmelerine, eğitim sürecinden yetenek ve özelliklerine göre en üst düzeyde yararlanmalarına, gizli güçlerini en uygun şekilde kullanmalarına ve geliştirmelerine yöneliktir. Öğrencilerin kendi kişilik, ilgi ve yeteneklerine göre mesleklerle yönlendirilmesi toplumun ve devletlerin geleceğini belirlemektedir. Okullarda uygulanan mesleki yönlendirme araçlarından Akademik Benlik Kavramı Ölçeği (ABKÖ) ile bireyin ilgi ve yetenekleri keşfedilmekte aynı zamanda birey bu ilgi ve yeteneklerine göre mesleklerle yönlendirilmektedir. Bu ölçme araçlarının okullarda uygulanması kâğıt israfına yol açmakta, kırtasiye giderlerini arttırmakta ve rehber öğretmenlerin değerlendirme sürecinde çok fazla zamanını almaktadır. Bu çalışmada geliştirilmiş olan "Rehberlik Servisleri İçin Online Karar Destek Sistemi" (RSKDS), bahsedilen bu problemlerin birçoğunu çözmektedir. RSKDS'ne, okullarda mesleki yönlendirme amacıyla kullanılan ABKÖ ve Değerlendirme kriterleri yüklenmiştir. Sistemin doğru çalıştığını test etmek amacıyla 2010-2011 eğitim-öğretim yılında uygulanmış anket verileri sisteme yüklenerek, okul rehber öğretmenlerinin daha önce elde ettiği sonuçlarla karşılaştırılmıştır. RSKDS'nin bulunduğu sonuçlarla rehber öğretmenlerin elde ettiği sonuçların birbirleriyle tutarlı oldukları gözlenmiştir. ABKÖ'nin, RSKDS aracılığıyla uygulanması maliyet, zaman ve güvenilirlik açısından okullarda uygulanması önerilmektedir.

Anahtar Kelime: akademik benlik kavramı ölçeği, web tabanlı anket, mesleki rehberlik, karar destek sistemi

¹ Bu araştırma 4-6 Ekim 2012 tarihleri arasında Gaziantep Üniversitesinde düzenlenen Uluslararası Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Sempozyumunda sunulan bildirinin genişletilmiş halidir.

*Yunus Emre Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi, Malatya/Türkiye,
salmancakir@hotmail.com

**Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Anabilimdalı,
atekin@firat.edu.tr

Abstract

Guidance and psychological consultancy services in Turkish education system is basically oriented students to realize their skills and prove themselves, to benefit from the process of education in top level according to their talents and qualifications, to use and improve their potential in most convenient way. Leading students to the jobs according to their characteristics, interests and talents defines the fate of countries and communities. Individuals discover their interests and talents and they are guided to professions according to those interests and talents with the Scale of Academic Self-Concept (SASC) that is the one of implements used in vocational guidance at schools. Application of these assessment and evaluation instruments in schools brings about paper waste, increases stationer expenses and takes guidance counselors' time too much during the evaluation phase. (SODSGS) that is enhanced in this practice, the system of online decision and support for guidance service, resolves most of these problems mentioned before. SODSGS is added with SASC that is used for vocational guidance in schools and evaluation criteria. In an attempt to test the system whether it is working properly, they are compared and contrasted with the results that guidance counselor acquired before, by loading survey data implemented in 2010-2011 education period. It is observed that results of SODSGS and guidance counselors' are coherent with each other. Using SASC through SODSGS will be beneficial in terms of expenditure, time and credibility at schools.

Key Words: Scale of academic self-concept, web-based survey, vocational guidance, system of decision and support

Giriş

İnsanlar yaşamları boyunca birçok seçim yapar. Bunlar günlük hayatında yaptığı seçimler olabileceği gibi ömürlük seçimleri de olabilir. Dolayısıyla bireylerin seçecekleri mesleklerde bireylerin ömürlük seçimlerinden biridir. Bireylerin seçmiş oldukları meslekler kişinin gelecekteki yaşam tipinden hayat beklentilerine kadar her şeyi etkilemektedir. Bireyler sosyal yaşamlarını sürdürürken birçok problemle karşılaşabilmektedir. Bu problemler genellikle ailesel, mesleksel, toplumsal ve bireysel sorunlar olarak sıralanabilir. Birey bu problemleri çözmeye çalışırken karşısına çıkan problemlerin çözüm yolları ile ilgili bazı tercihlerde bulunmaktadır (Hatunoğlu, 2006). Kişiler hayatlarında bazı problemleri ve sıkıntıları çözemediklerinde sıkıştıklarını hissederler. Bu durumda birey, problemi hakkında yeterli bilgiye sahip değildir yada problemi çözebilme için gerekli tecrübeye ve moral gücünü kendinde görememektedir. Bireyler kendi problemlerini çözme noktasında yetersiz kaldıklarında başka birinin "uzman birinin" yardımına ihtiyaç duyacaktır (Tan,1992). Kişinin dışarıdan alacağı yardım, yardım aldığı kişinin bilgi ve birikimleriyle doğru orantılı olacaktır. Rehberlik servislerinde çalışan personel, alanında yeterli pedagojik eğitimleri aldığından kişilere yardımcı olabileme noktasında sıkıntıları olmamaktadır. Ancak, rehberlik servislerinde kişiyi tanıma, problem tarama, mesleki yönlendirme ve buna benzer

anketlerin uygulanmasında ve değerlendirilmesinde sıkıntılar yaşanmaktadır. Kepçeoğlu (2004) rehberliği, bireyin kendini yorumlayabilmesi, problemlerinin üstesinden gelmesi, geleceğe yönelik doğru kararlar alması, yeteneklerini kendine en uygun düzeyde geliştirilmesi, çevresi ile dengeli ve sağlıklı bir uyum yapması ve böylece kendini gerçekleştirmesi için uzman kişilerce, bireye verilen psikolojik yardım olarak tanımlanmaktadır.

Meslek seçimi bireylerin gelecekle ilgili alabilecekleri en zor karar olmakla birlikte günümüzde sanayileşme ve teknoloji alanındaki değişme ve gelişmeler toplumlarda yeni mesleklerin ortaya çıkmasına, bunlar ise meslek yaşamında alternatiflerin artmasına, karmaşıklaşmasına neden olmaktadır (Kuzgun, 2000). Meslek, bireyin hayatlarını idame ettirmek için yaptığı, bulunduğu toplumun kurallarına göre şekillenen ve belli bir eğitim sürecinden geçtikten sonra kazanılan, bilgi ve becerilere dayalı etkinlikler tümü olarak tanımlanabilir (Kuzgun, 2000).

Mesleki rehberlik; gençlerin çeşitli meslekleri tanımaları ve kendi özelliklerine uygun olan meslekleri seçmeleri, seçtikleri mesleklere hazırlanmaları ve mesleki yönden gelişmeleri amacıyla yapılan yardım hizmetleri olarak tanımlanabilir (Yeşilyaprak, 2004). Ülkemizde mesleki rehberlik hizmetleri, eğitim süreci içerisinde, rehber öğretmenlerin liderliğinde, öğretmen ve diğer ilgililerin yardımıyla gerçekleşmektedir. Tüm bu hizmetlerin temel amacı; birbirinden farklı özellikleri, birbirinden farklı zeka alanları olan bireyleri, kendi özellikleri ve zeka alanlarına en uygun mesleğe yönlendirebilmektir (Yıldız, 2007). Mesleki eğilim belirleme testlerinde, meslek grupları bulunarak öğrencilere evet/hayır şeklinde sorular yöneltilir. Öğrenci cevap verdiği sorunun hangi meslek gruplarına ait olduğunu bilmemektedir. Test uygulanan öğrenci kendisine uygun olanlara evet cevabı vermektedir. Verdiği cevaplara göre; hangi meslek gruplarına, ne kadar ilgisinin olduğu tespit edilebilmektedir (Arslan, 2000).

Sosyal konularda yapılan araştırmaların veri kaynağı insandır ve onlardan doğrudan bilgi alma yöntemlerinden biri de anket yöntemidir. Anket yöntemi, birinci elden yani birincil kaynaktan sistematik veri toplama biçimidir (Eleanor, 1990; Çakıroğlu, 2007). Günümüzde internetin giderek artan rolü birçok alanda olduğu gibi araştırma sürecinde birincil kaynaklardan veri toplama aşamasında da önem kazanmaktadır (www.ttb.org.tr/,2011). Sosyal bilimler ve eğitim bilimleri araştırmalarında veri toplama aracı olarak kullanılan web tabanlı anket uygulamaları, geleneksel anket uygulama metodu ile karşılaştırıldığında, maliyet, zaman, güvenilirlik ve emek harcanması açısından olumlu yanları bulunmaktadır (Zanutto, 2001). Araştırmalarda verilerinin geleneksel anket metoduna göre daha fazla olumlu yanları olan web anket metoduyla toplanması az zamanda daha fazla araştırma yapılmasını sağlayacaktır (Karakoyun, 2008). Web tabanlı anket uygulaması ile zaman, maliyet, bütünlük, geçerlik güvenilirlik açısından eğitim araştırmalarına katkısı olacaktır (Atalay, 2009). Bilimsel araştırmalarda veri güvenliği, hız, zaman kavramları çok önemli yer tutmaktadır. Bilgisayar ve web teknolojisi hızla gelişmekteyken bu teknolojinin imkânlarından yararlanmamak imkânsızdır. Bilimsel araştırmaların daha güvenilir, hızlı yapılabilmesi bilgisayar teknolojisinin önemini daha da arttırmıştır. Myres ve

arkadaşlarının yapmış olduğu araştırmada ECES paket programından faydalanan bireylerin, uygulama sonunda mesleki olgunluk düzeylerinin arttığı, meslekleri araştırma amacıyla kaynak kullanma ve bilgi edinme isteklerinde artış gözlenmiştir (Usluer, 1996).

Okullarda, günümüz itibari ile uygulanan üç tane meslek yönlendirme ölçeği bulunmaktadır. Bunlar; Akademik Benlik Kavramı Ölçeği (ABKÖ), Holland Meslek Tercih Envanteri (HMTE) ve İlgili Envanteridir (İE). Akademik Benlik Kavramı Ölçeği öğrencilerin ilgi ve yetenekleri hakkında daha net, aydınlatıcı ve gerçeğe yakın bir bilgiye sahip olmalarına yardımcı olmak amacıyla öğretmenler tarafından öğrencilere uygulanmaktadır. Okullarda kullanılan bu anketler, teknolojinin ve internet alt yapısının gelişmesine rağmen hala klasik yöntem olan kağıt yoluyla uygulanmaktadır. Bu çalışmada ABKÖ'nün klasik yöntemle uygulanışı ile web tabanlı uygulanışının karşılaştırılması yapılacaktır. Geliştirilen RSDKS'nin doğru çalıştığını test etmek amacıyla, 2010-2011 eğitim-öğretim yılında uygulanan ABKÖ kriterleri ve öğrenci verileri KDS ye girilmiş ve sonuçlar karşılaştırılmıştır. Online Karar Destek sisteminin ürettiği sonuçlar ile okul rehber öğretmenlerinin elde ettiği sonuçların tutarlı olduğu görülmüştür. Elde edilen sonuçlar bulgular kısmında verilmiştir. Çalışmanın kısa bir özeti 4-6 Ekim 2012 tarihlerinde Gaziantep Üniversitesi'nde gerçekleştirilen 6. Uluslararası Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Sempozyumu'nda sunulmuştur.

Akademik Benlik Kavramı Ölçeği (ABKÖ)

Eğitimleri boyunca öğrenciler, okuyacakları okulu seçme, ders seçme veya ders dışı etkinliklerden birine yönelme gibi konularda bazı kararlar vermektedirler. Öğrencinin aldığı her karar, yaptığı her tercih öğrencinin gelecekte seçeceği mesleğe kendini adım adım yaklaştırmada belirleyici etkileri olacaktır. Bu nedendir ki öğrencilerin doğru karar verebilme yeteneklerini geliştirmeleri büyük bir önem arz etmekte.

Kişinin herhangi bir konuda doğru tercihler yapabilmesi için en başta ne istediğini ve ne gibi imkânlarla (yeteneklere, mali olanaklara ve çevre desteğine) sahip olduğunu bilmesi gerekmektedir. Bir öğrenci yeteneklerine ilişkin doğru, gerçekçi ve zengin bir benlik kavramına sahip olduğu sürece, ders ve okul seçerken isabetli karar verme olasılığı artmaktadır (okulweb.meb.gov.tr, 2012).

Kuzgun'un (2006) geliştirmiş olduğu ABKÖ ile bir kimsenin, yetenek ve ilgi alanına ilişkin benlik kavramları ölçülmektedir. Bu ölçekle ölçülen yetenek türleri aşağıdaki gibi tanımlanmıştır.

1. *Sözel Yetenek:* Sözcüklerle akıl yürütebilme, okuduğunu anlayabilme ve düşünceleri sözcüklerle açık bir biçimde ifade edebilme.
2. *Sayısal Yetenek:* Sayılarla akıl yürütebilme, problemleri çözebilme.
3. *Şekil – Uzay Yeteneği:* Şekiller arasındaki benzerlikleri ve farkları görebilme, cisimleri ve şekillerin döndürüldükleri zaman alacakları durumları göz önünde canlandırabilme.
4. *Göz – El Koordinasyonu:* Kesme, delme gibi, el ve gözün işbirliği ile yapılabilecek işleri yapabilme.

Yine bu ölçekle ölçülen ilgi türleri de aşağıdaki gibidir.

1. *Fen Bilimleri İlgisi*: Fen bilimleri ile ilgili konuları öğrenmeye ve fen konuları üzerinde çalışmaya istekli olma.
2. *Sosyal Bilimler İlgisi*: Sosyal bilim alanı ile ilgili konuları öğrenmeye ve bu konular üzerinde çalışmaya istekli olma.
3. *Ziraat İlgisi*: Bitki (meyve, sebze, tahıl) ve/veya hayvan yetiştirmekten (üretmekten) hoşlanma.
4. *Mekanik İlgisi*: Alet ve makineleri çalıştırmaktan ve onarmaktan hoşlanma.
5. *İkna İlgisi*: Duygu ve düşünceleri başkalarına iletmekten ve onları etkilemekten hoşlanma.
6. *Ticaret İlgisi*: Mal alıp satmaktan, bu yolla kâr elde etmekten hoşlanma.
7. *İş Ayrıntıları İlgisi*: Bir yazının küçük ayrıntılara dikkat edebilme ve hataları düzeltmekten hoşlanma.
8. *Edebiyat İlgisi*: Akıcı konuşabilme ve yazabilme, edebi eserleri incelemekten ve üretmekten hoşlanma.
9. *Yabancı Dil İlgisi*: Yabancı dil öğrenmeye istekli olma ve öğrenebilme.
10. *Güzel Sanatlar İlgisi*: Resim, heykel, el sanatları vb. sanat ürünleri yaratmaktan, mevcut eserleri incelemekten hoşlanma.
11. *Müzik İlgisi*: Müzik dinlemekten, müzik aleti çalmaktan, müzik parçaları bestelemekten hoşlanma.
12. *Sosyal Yardım İlgisi*: Zayıf ve hasta insanlara yardım etmekten hoşlanma (Kuzgun, 2006).

Geliştirilen Rehberlik Servisleri İçin Online Karar Destek Sistemi (RSKDS)

RSKDS ile, kırtasiye giderlerini azaltmak, okul rehber öğretmenlerinin daha az zamanda daha fazla sonuçları hatasız olarak değerlendirmelerine imkan sağlayacak bir sistem geliştirilmiştir. Öğrenci anket doldurmak ve sonuçlarını görmek için öğrenci girişini kullanmak zorundadır. Öğrenciler siteye giriş yaparken kendisine tanımlanmış olan kullanıcı adı ve şifreyi girmelidir. Bilgiler girildikten sonra giriş düğmesine basılır ve sistem bilgilerin doğruluğunu kontrol eder. Bilgiler doğru ise ekranda kişinin adı ve soyadı belirlemekte, üç saniye içerisinde öğrenci modülüne yönlendirilmektedir. Öğrenci Modülüne giriş yapan öğrencinin adı ve soyadı sayfa başlığının ortasında görülmektedir.

Öğrenciler, anket doldurmak için menüde yer alan "Anket Doldur" seçeneğini seçerek, karşlarına gelen menüden doldurmak istedikleri anketi seçer ve "SEÇ" düğmesine tıklayarak anketi doldurmaya başlayabilmektedirler. Öğrenciler hangi anketi dolduracaklarsa o anketi seçtikten sonra karşlarına o anketin sorularından ve seçeneklerinden oluşan sayfalar gelmektedir. Gelen sayfada öğrenci kendisine uygun olan seçenekleri seçerek sayfanın sonundaki kaydet butonuna tıklamalıdır. Ankete verdiği cevaplar veri tabanına kayıt edilir.

Öğrenciler kendilerinden istenen anketi doldurduktan sonra sonuçlarını, sayfada bulunan "Sonuçlarım" menüsüne tıklayarak öğrenebilmekte, kendisine ait olan eksik yönlerini, geliştirmesi gereken yönleri ve iyi olan yönlerini öğrenmesi sağlanmaktadır. Grafikselsel olarak kendisinin üstün ve eksik olan yönlerini görüp değerlendirebilmektedir. Öğrencinin ilgi alanlarına göre mesleki yönlendirmeyi site otomatik olarak Rehberlik Araştırma Merkezi (RAM)'den alınan değerlendirme kriterlerine göre yapmaktadır. Kişinin ilgi alanlarına göre seçebileceği alanlar "Sonuçlarım" ekranında belirmektedir. Burada yer alan bilgiler sadece anketlere verdiği cevaplar ve RAM'ın değerlendirme kriterlerine göre yapılmaktadır.

Şekil-1 de rastgele seçilmiş bir öğrenciye ait grafikselsel sonuç görülmektedir.

CEVAPLADIĞINIZ ANKETLERE GÖRE YORUMLAMALAR

VERİMLİ ÇALIŞMAYI BİLİYOR MUSUNUZ? ANKETİ

Bu anketi doldurmadınız...

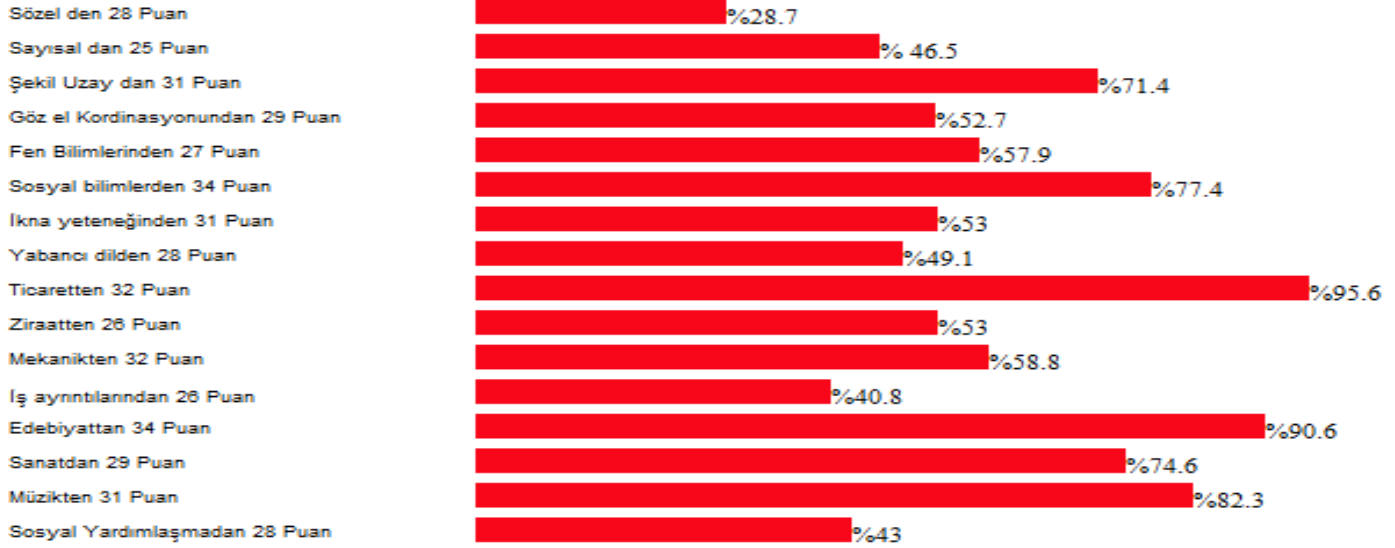
KENDİNİZİ SEVİYOR MUSUNUZ? ANKETİ

Bu anketi doldurmadınız...

SOSYAL ÖZELLİKLERİMİZ

Bu anketi doldurmadınız...

AKADEMİK BENLİK KAVRAMI ÖLÇEĞİ



AKADEMİK BENLİK KAVRAMI ÖLÇEĞİNE GÖRE SİZE ÖNERECEĞİMİZ ALANLAR

NOT:Yukarıda belirtilen meslekler sizin anketlerde verdiğiniz cevaplara göre çıkarılmıştır.

Şekil 1: Bir öğrenciye ait grafiksel sonuçlar

Sistemin genel özellikleri

- Öğrenci sistemde soruları boş geçememektedir,
- Öğrenci aynı anketi iki defa dolduramamaktadır,
- Öğrenci soruları okumadan cevapladığında çapraz soru mantığı kullanılarak, öğrencinin soruları okuyup okumadıkları anlaşılakta ve bu kişilere tekrar boş form getirilerek doldurulması sağlanmaktadır.
- Kişi anketleri doldurup kaydettikten hemen sonra sonuçlarını ekranında kendisi ile ilgili bütün bilgilere ulaşması sağlanmakta ve öğrencilerin sonuçları uzun zaman beklemelerinin önüne geçilmektedir

Yöntem

Araştırmada 2010-2011 eğitim-öğretim yılında, Yunus Emre Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi rehberlik servisinde kullanılan ABKÖ verileri kullanılmıştır. Önceden uygulanan ölçek verileri tek tek Excel formatına çevrilerek içerisinde kullanılmayacak olan veri blokları çıkartılmış, sonuçların sisteme işlenmesi sağlanmıştır.

Bu çalışma Rehberlik Servislerinin (RS) uyguladıkları anketleri web ve online tabanlı uygulamayı sağlamaktadır. Anket oluşturma, Karar Destek Sistemi (KDS) olmak üzere iki ana kısımdan oluşmaktadır. Geliştirilen sistemin anket kısmında, RAM'ler tarafından hazırlanmış anketler kullanılmıştır. Meslek Tercihi için, ABKÖ kullanılmıştır. Geliştirilen sisteminin KDS kısmında ise, KDS'lerin Kural Tabanlı Çıkarım yöntemleri ile anketler değerlendirilmiştir. Rehber Öğretmenin yapacağı ve uzun zaman alan değerlendirme işlemlerini KDS yapısından kolaylıkla karar vermektedir. KDS sayesinde daha güvenilir ve sağlam sonuçlar elde edilmektedir.

Bulgular

Sistemin çalışmasının denenmesi için 2010–2011 eğitim öğretim yılında Yunus Emre Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi'nin Endüstri meslek lisesi 9. Sınıflarında uygulanan ABKÖ'nün 347 verisi kullanılmıştır. Veriler Excel formatına dönüştürülerek geliştirilen yazılıma dahil edilmiştir. Uygulanan ABKÖ'nin verileri Excel formatına dönüştürülürken, uygulanan 347 öğrenci verisi içerisinde 155 öğrenci verisinin hatalı veya eksi olduğu gözlenmiştir. Bu bilgidan yola çıkarak 2010–2011 eğitim-öğretim yılında uygulanan ABKÖ'nin veri kaybını %44.67 olduğu görülmektedir. Bu da öğrencilerin anketleri doldururken boş geçtiklerini ya da doldurmadıklarını göstermektedir. Geriye kalan %55.33 lük verinin sağlam olduğu görülmektedir. ABKÖ'nde sağlam olan öğrenci verilerinin sisteme eklenmesiyle, sistemin bulunduğu ortalamalar ile okul rehber öğretmenin kağıt üzerinde elde ettiği ortalamalara ait genel bir karşılaştırma tablosu Tablo-1'de verilmiştir.

| İlgi alanları | Sistemin Sonucu % | Rehber Öğretmen Sonucu % |
|----------------------|-------------------|--------------------------|
| Sözel | 36.1 | 38.1 |
| Sayısal | 40.7 | 40.4 |
| Şekil-Uzay | 52.3 | 52.1 |
| Göz-El Koordinasyonu | 47.6 | 47.5 |
| Fen Bilimleri | 34.3 | 35.3 |
| Sosyal Bilimler | 38.2 | 36.5 |
| İkna Yeteneği | 41.5 | 41.7 |
| Yabancı Dil | 32.4 | 32.6 |
| Ticaret | 68.5 | 67.6 |
| Ziraat | 52.7 | 51.4 |
| Mekanik | 63.6 | 63.7 |
| İş Ayrıntıları | 47.8 | 47.3 |
| Edebiyat | 32.1 | 32.6 |
| Sanat | 38.5 | 39.1 |
| Müzik | 26.2 | 27.6 |
| Sosyal Yardımlaşma | 43.1 | 42.7 |

Tablo 1: Karşılaştırma Tablosu

Tablo-1 incelendiğinde, sonuçların genel olarak birbirlerine paralellik gösterdikleri görülmektedir. Bu anket verilerini bir teknik okulda uygulanmış olması ve sonuçlarda en yüksek değerlerin mekanik, ticaret, iş ayrıntıları ve göz-el koordinasyonunda bulunduğu görülmektedir. Ayrıca rehber öğretmenin değerlendirdiği sonuçlarda, yüzdeler dilim yerleştirmesinde küçük hatalar yapabildiği, ya bir alt yüzdeler dilimi yada bir üst yüzdeler dilimi seçebildiği görülmüştür. Sisteme yüklenen öğrenci verilerinden elde edilen sonuçların, rehber öğretmen tarafından üretilen sonuçlarla tutarlılık gösterdiği görülmüştür.

İki değerlendirme arasında oluşan farkların, sistemden kaynaklanmadığı, okul rehber öğretmenin değerlendirme esnasında gözden kaçan bazı noktaların değerlendirilmede hata yarattığı görülmüştür. Geliştirilen RSKDS'de ABKÖ için elle değerlendirme ile aynı sonucu çıkarttığından dolayı bu sistem güvenilir denebilir. Rehber öğretmen 347 öğrenciye ABKÖ'ni bütün sınıflara uygularken yaklaşık olarak üç hafta gibi bir süre almıştır ve değerlendirme işlemi her bir öğrenci için birer birer yapılarak toplamda yedi buçuk haftada elle değerlendirme yöntemiyle tamamlanmıştır. Elle değerlendirilmede harcanan yedi buçuk haftalık süre, geliştirilen RSKDS ile 36sn gibi kısa bir sürede yapıldığı görülmektedir.

Sonuç Ve Öneriler

Rehberlik servisleri bireylerin kendini, ilgilerini, problemlerini tanımayaya yardımcı olma açısından çok önemli rol oynamaktadır. İlköğretim ve lise kademelerinde mevcut rehberlik faaliyetleri, rehber öğretmeni her açıdan çok zorlamakta, çoğu zaman bu faaliyetlerin gelişigüzel, amaçsız yapılmasına sebebiyet vermektedir. Bu sebeple rehberlik hizmetlerinin verilmesi zorlaşmakta, uzun zaman almakta ve değerlendirme işlemlerinde hatalar yapılmaktadır. Mevcut problemleri çözebilme amacıyla bir yöntem niteliği taşıyan bu çalışma, sistematik bir karar verme sürecini içermektedir. Bu çalışmada, mevcut mesleki yönlendirmenin sınırlılıkları ve bunların çözüm yolları belirlenmiştir. Çözüm niteliği taşıyan bu RSKDS sayesinde, RAM tarafından geliştirilen ABKÖ uygulanmakta ve sistemin ankete verilen cevapları yorumlanmasıyla çocuğun baskın zeka alan/alanları belirlenmektedir. Bu belirlemeler ışığında, çocuğun bir üst eğitim kurumunu tercih ederken, göz önünde bulundurabileceği tavsiyeler verilmektedir. Geliştirilen RSKDS okul rehberlik servislerinde karar verme süreçlerini hızlandırdığı, daha güvenilir sonuçlar ürettiği görülmüştür. Bu RSKDS rehberlik servislerinde kullanılması iş ve işlemleri hızlandıracağı öğrenci hakkında daha güvenilir bilgi üreteceği, hata riskini azaltacağı söylenebilir.

Kaynakça

- Arslan M.M., Kılıç Ç. (2000). Bazı Avrupa Ülkelerinde ve Türkiye'de Zorunlu Eğitimde Yönlendirme Çalışmalarının Değerlendirilmesi. Ankara: *Milli Eğitim Dergisi*(148).
- Atalay A. Özusağlam E., Toprak S. (2009). Web Tabanlı Anket Hazırlama Sistemi. *Akademik Bilişim Konferansı*. Şanlıurfa.
- Çakıroğlu, Ü. (2007). Web Tabanlı Veri Toplama ve Analiz Sistemi. *Akademik Bilişim Konferansı*. Kütahya.
- Eleanor M. Pao. (1990). Dietary Intakelarge Scale Survey Methods. *Nutrition Today* (78).
- Hatunoğlu Y. A. (2006). Okullarda Verilen Rehberlik Hizmetlerinin Problem Alanları(Cilt:14 No:1). Kastamonu: *Kastamonu Eğitim Dergisi*.
- Kepçeoğlu, M.(2004). Psikolojik Danışma ve Rehberlik. Ankara: *Anı Yayıncılık*.
- Kuzgun Y. (2000). Meslek Danışmanlığı. Ankara: *Nobel Yayın Dağıtım*
- Kuzgun Y. (2006). Mesleki ve Teknik Öğretim Kurumları ve Meslekler Rehberi. İstanbul: *Milli Eğitim Basımevi*.
- okulweb.meb.gov.tr/75/01/306898/index.../akademik%20benlik.doc: Erişim Tarihi Mayıs-2012

- Tan H. (1992). Psikolojik Danışma ve Rehberlik, İstanbul: *İstanbul Yayınevi* .
- Usluer E. (1996) Meslek İnceleme Yaşantısının Mesleki Olgunluğa Etkisi. Ankara: *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Ankara Üniversitesi.
- Yeşilyaprak B. (2004). Eğitimde Rehberlik Hizmetleri. Ankara: *Nobel Yayın Dağıtım*.
- Yıldız T. T. (2007). Mesleki Yönlendirmede Web Desteği.
- Zanutt. E. (2006). Web & E-mail Surveys.